

Tillsynsplan enligt Alkohollagen (2010:1622) 2025–2031

Bakgrund

Alkohollagen är en social skyddslag med mål att begränsa alkoholens skadeverkningar. Tillgängligheten av alkohol begränsas genom att tillståndshavarna ska uppfylla högt ställda krav för att få ett serveringstillstånd samt efterleva alkohollagen efter att tillstånd har meddelats. Vid beviljande av tillstånd ska den alkoholpolitiska hänsynen ha företräde framför den företagsekonomiska.

Servering av alkohol får endast ske i sådan omfattning och under sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet inte föreligger. Särskilt fokus ska även ligga på bevakning av att reglerna för åldersgräns följs som ett särskilt skydd för ungdomar.

Tillsynsansvaret regleras i 9 kap Alkohollagen. Kommunen har tillsammans med Polismyndigheten tillsyn avseende att de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker följs. Kommunen och Polismyndigheten har även tillsyn över detaljhandel med och servering av folköl.

Enligt 9 kap. 2 § alkohollagen ska kommunen upprätta en tillsynsplan som ska ges in till Länsstyrelsen. Syftet med tillsynsplanen är att få en tydlig struktur på tillsynsarbetet med uppföljningsbara mål. I tillsynsplanen bör det specificeras vad kommunen planerar att prioritera i sin tillsyn, antal tillsynsbesök, eventuell inriktning på tillsynen etc. Tillsynsplanen ska vara så tydlig att tillståndshavare i kommunen får kännedom om kommunens planerade tillsyn under den period planen gäller.

Tillsynsarbetet

En övergripande målsättning för tillsynsarbetet är att etablera ett gott samarbete mellan kommun och tillståndshavare i syfte att Alkohollagens bestämmelser följs. Bådas intressen bör sammanfalla i att man vill ha god ordning på serveringsställena, att underåriga ej serveras alkohol samt att övriga regler följs. Kommunen ska ge tillståndshavare råd och stöd i hur man uppnår detta. Kommunens handläggare ska vara tydlig med sin myndighetsroll och samtidigt visa hänsyn för tillståndshavares roll som näringsidkare.

Tillsyn delas in i förebyggande, inre och yttre tillsyn.

Den förebyggande tillsynen

Grundtanken är att denna form av tillsyn ska förebygga överträdelser av Alkohollagen. Förebyggande tillsyn sker genom utbildningar, informationsmaterial och rådgivning till krögare, restaurangpersonal och till dem som bedriver servering av och detaljhandel med folköl.

Förebyggande tillsyn sker enligt nedan:

- Utbildning "Ansvarsfull Alkoholservering" erbjuds tillståndshavare och restaurangpersonal vartannat år. Utbildningen kan ske i samarbete med närliggande kommuner. Senaste utbildningstillfället hölls hösten 2022.
- Utskick till tillståndshavare vid nyheter rörande tillämpning av alkohollagen.
- Rådgivning/ vägledning till tillståndshavare per telefon, mejl eller besök.

Den inre tillsynen

Inre tillsyn innebär att en administrativ kontroll sker genom att kommunen följer upp att tillståndshavaren fortfarande uppfyller lagens krav vad gäller personlig och ekonomisk lämplighet samt efterlevnad av Alkohollagens övriga bestämmelser. Uppgifter kan hämtas från Bolagsverket, Skatteverket och via kreditupplysning. För den inre tillsynen är samarbetet med andra myndigheter avgörande.

Inre tillsyn sker enligt nedan:

- Fortlöpande informationsutbyte med andra myndigheter.
- Information och samarbete med andra myndigheter på förekommen anledning.
- Fortlöpande bevakning av restaurangernas marknadsföring i sociala medier och annonser.
- Den inre tillsynen sker vartannat år.

Den yttre tillsynen

Den yttre tillsynen sker genom besök på serveringsställena samt vid gårdsförsäljning i syfte att kontrollera hur alkohollagen efterlevs. Kontrollen avser hur verksamheten bedrivs avseende ordning, nykterhet samt att servering och försäljning inte sker till minderåriga och/eller till märkbart påverkade personer. Den yttre tillsynen avser även hur serveringstiderna och stängningstiderna sköts.

Kontroll sker av att serveringsstället med serveringstillstånd har ett matutbud som är förenligt med Alkohollagens riktlinjer samt att det finns lättdrycker/ alkoholfria drycker att beställa.

Serveringsansvarig personal på plats ska kunna visa legitimation och listan över serveringsansvarig personal ska vara uppdaterad. Vid gårdsförsäljning ska tillståndshavaren eller en försäljningsansvarig person alltid vara närvarande och ha tillsyn över försäljningen.

Tillsynsman ska ge sig till känna för serveringsansvarig och försäljningsansvarig, antingen när kontrollen påbörjas eller när den avslutas. Detta utesluter inte att kontrollbesök kan ske anonymt, genom att tillsynsman uppträder som vanlig gäst.

I den yttre tillsynen ingår den samordnade tillsynen där kommunen tillsammans med andra myndigheter såsom Polismyndighet, Tullmyndighet, Skatteverk, Länsstyrelse och Räddningstjänst genomför fördjupad kontroll av ordning, brandsäkerhet, kök, bokföring, redovisning etc.

Kommunen har tillsammans med polisen ansvaret för tillsynen av folkölsförsäljning/ gårdsförsäljning och servering. Tillsynen ska i första hand inriktas på att kontrollera att rätten till sådan verksamhet finns, dvs att näringsidkare anmält försäljning/ servering till kommunen, att alkohol inte lämnas ut till minderårig och/ eller till märkbart berusade personer, att det finns ett adekvat matutbud samt lättdrycker till försäljning vid serveringstillstånd.

Vid samtliga tillsynsbesök enligt Alkohollagen upprättas tillsynsprotokoll. Dessa registreras i för detta avsett datasystem. Överträdelser ska dokumenteras och påtalas omgående till tillståndshavare/ näringsidkare eller dennes företrädare.

Yttre tillsyn sker enligt nedan:

- Rutinbesök av samtliga serveringsställen med kvällsverksamhet, minst en gång per år och samordnad tillsyn med Polismyndighet när det bedöms nödvändigt samt vid enstaka tillfällen med Skatteverk
- Rutinbesök av övriga serveringsställen minst en gång per år, och vid enstaka tillfällen samordnad tillsyn med Polismyndighet och/ eller Skatteverk.
- Besök på förekommen anledning efter anmälan om lokal vid servering i form cateringverksamhet.
- Besök på förekommen anledning vid tillstånd i form av stadigvarande tillstånd för slutet sällskap samt vid tillfälligt tillstånd allmänheten/ slutet sällskap.
- Rutinbesök en gång per år på samtliga försäljningsställen och serveringsställen av folköl.
- Rutinbesök en gång per år av samtliga verksamheter med gårdsförsäljningstillstånd.

Sanktioner

När en verksamhet bedriver gårdsförsäljning eller när en restaurang – eller det företag som driver restaurangen – inte följer alkohollagen kan kommunen besluta om någon typ av sanktion.

En sanktion är inte ett straff i vanlig mening, utan en administrativ åtgärd som först och främst är till för att få företaget att följa lagar och regler. De sanktioner som finns i alkohollagen är erinran, varning och återkallelse. Om missförhållanden föreligger kan kommunen inleda en så kallad tillsynsutredning och utifrån denna meddela någon av nedanstående sanktioner.

- Erinran kan ses som en tillsägelse om att företaget måste bättra sig och göra rätt i fortsättningen.
- En varning är betydligt allvarigare. Den visar att företaget måste se till att det som hänt inte sker igen för då riskerar bolaget att serveringstillståndet kan återkallas.
- En återkallelse innebär att serveringstillståndet eller gårdsförsäljningstillståndet dras in och att alkoholförsäljningen omedelbart måste upphöra.

En viktig del av tillsynen är att stödja tillståndshavare att göra rätt och förhindra att ovan sanktioner måste tillämpas.